

Bruxelles, 15 mai 2025
(OR. en)

8817/25

**Dosar interinstituțional:
2020/0103(COD)**

**ECOFIN 527
UEM 147
CADREFIN 44
CODEC 580
EIB
*ECB***

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	12 mai 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului de sprijin tehnic (2021-2027)

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 198 final.

Anexă: COM(2025) 198 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.5.2025
COM(2025) 198 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului de sprijin tehnic (2021-2027)

{SWD(2025) 117 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului de sprijin tehnic (2021-2027)

INTRODUCERE

Reformele structurale pot fi înțelese ca măsuri cu efecte de lungă durată asupra structurii economiei, asupra cadrului instituțional și de reglementare în care își desfășoară activitatea întreprinderile și cetățenii, asupra guvernancei publice sau asupra progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor de politică relevante. **Instrumentul de sprijin tehnic (IST) a fost instituit prin Regulamentul (UE) 2021/240**, pe baza predecesorului său, Programul de sprijin pentru reforme structurale (2017-2020), și gestionat de Direcția Generală Sprijin pentru Reforme Structurale (DG REFORM)¹. De la crearea sa în 2021, IST a furnizat expertiză tehnică personalizată oricărui stat membru care se confrunta cu dificultăți în procesul de elaborare și punere în aplicare a agendei sale de reformă într-o gamă largă de domenii de politică. Sprijinul se acordă în funcție de cerere și nu necesită cofinanțare din partea statelor membre.

Prezenta evaluare la jumătatea termenului acoperă toate proiectele finanțate în cadrul ciclurilor 2021, 2022 și 2023 ale IST, în toate cele 27 de state membre. Este vorba de un total de 611 proiecte de sprijin tehnic, corespunzând unui număr de 886 de componente naționale ale proiectelor, cu un buget total de 359 de milioane EUR. Evaluarea la jumătatea perioadei analizează **ciclul operațional** al programelor anuale de **lucru** ale IST, de la primirea și evaluarea cererilor de sprijin tehnic ale statelor membre până la evaluarea proiectelor de sprijin tehnic închise după punerea în aplicare.

Rezultatele acestei evaluări vor contribui la identificarea posibilelor căi de a îmbunătăți punerea în aplicare a IST până la sfârșitul anului 2027 și vor sta la baza discuțiilor și a procesului decizional privind viitorul sprijinului tehnic.

METODOLOGIE

Resursele de informații pentru prezenta evaluare provin din: (i) un studiu de fundamentare² realizat de un contractant independent pe parcursul unei perioade de 11 luni începând cu 21 decembrie 2023; (ii) o serie de patru ateliere interne organizate de DG REFORM; și (iii) datele de monitorizare, inclusiv informațiile colectate după închiderea proiectelor IST prin

¹Începând cu 1 februarie 2025, DG REFORM a fost comasată în cadrul Grupului Operativ pentru Reforme și Investiții ([SG REFORM](#)).

² PPMI și CSES (2025), Studiu de fundamentare pentru evaluarea intermediară a Instrumentului de sprijin tehnic (2021-2027): raport final. Oficiul pentru publicații: https://op.europa.eu/publication/catalogue_number/HT-01-25-000-EN-N.

intermediul mecanismului de feedback³. În conformitate cu orientările UE privind o mai bună reglementare, evaluarea la jumătatea perioadei este structurată în jurul celor **cinci criterii de evaluare**: relevanță, eficacitate, eficiență, coerență și valoare adăugată europeană.

Metodele de evaluare utilizate includ o **examinare documentară** (a datelor de monitorizare ale DG REFORM, a documentelor aferente proiectelor IST și a altor documente disponibile în mod public) și consultări cu **părțile interesate**. Activitățile de consultare au inclus: (i) o **consultare publică deschisă**; (ii) trei **anchete** care vizau părțile interesate din cadrul IST (furnizorii de sprijin tehnic și autoritățile coordonatoare și beneficiare), la care s-au primit 289 de răspunsuri; (iii) trei discuții în cadrul **grupurilor tematice**, reunind în total 37 de participanți; și (iv) 114 **interviuri**. Evaluarea se bazează, de asemenea, pe mai multe analize, printre care: (i) o **analiză cost-beneficiu**; (ii) șapte **studii de caz**, care acoperă 98 de proiecte în diferite domenii de politică; și (iii) o analiză a **contribuției** proiectelor IST **la obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite**.

Procesul de evaluare a întâmpinat unele **limitări**, în special în ceea ce privește evaluarea eficacității. **Prima** limitare principală se referă la natura și conceperea IST: Regulamentul IST nu include adoptarea și punerea în aplicare efectivă a reformelor în statele membre printre obiectivele generale și specifice ale instrumentului, ci se axează mai degrabă pe „sprijinirea autorităților naționale în îmbunătățirea capacității acestora”. În plus, Regulamentul IST nu impune statelor membre obligații specifice de raportare în ceea ce privește utilizarea măsurilor de sprijin și stadiul reformelor sprijinite. O a doua limitare se referă la sistemul actual de monitorizare și evaluare a proiectelor IST, care nu surprinde de o manieră sistematică și verificabilă în mod obiectiv realizările proiectelor IST, în special la nivel de rezultate și de impact. Instrumentele de colectare a datelor utilizate (cum ar fi sondajele și chestionarele) se bazează pe autoraportare, care poate introduce prejudecăți în măsurători. În al treilea rând, IST a început în 2021 și aproximativ jumătate dintre proiectele din ciclurile 2021-2023 erau deja închise la momentul acestei evaluări. Rezultatele și impactul pe termen mai lung ale sprijinului nu pot fi observate în statele membre decât după câțiva ani și cu condiția punerii efective în aplicare a reformelor specifice, astfel că este posibil ca mai multe rezultate ale proiectelor să nu se fi materializat încă.

Evaluarea la jumătatea perioadei include **măsuri de atenuare** pentru a aborda, în măsura posibilului, aceste limitări și a asigura fiabilitatea constatărilor. Mai precis, au fost combinate și triangulate mai multe surse de date, de exemplu prin completarea percepțiilor părților interesate cu date mai obiective. În plus, a fost realizat un studiu de caz privind monitorizarea proiectelor din cadrul Programului de sprijin pentru reforme structurale (PSRS) pentru a analiza

³În 2019, SG REFORM a instituit un „mecanism de feedback” în două etape pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor IST individuale după punerea lor în aplicare. În primul rând, după încheierea fiecărui proiect de sprijin tehnic, se trimit „chestionare de satisfacție” principalelor părți interesate (responsabilii cu strategia politică din cadrul Comisiei, autoritățile beneficiare și furnizorii de sprijin tehnic) pentru a colecta feedback cu privire la conceperea și punerea în aplicare a proiectului, la interacțiunea dintre părțile interesate, precum și cu privire la posibilitățile de îmbunătățire și la învățămintele desprinse. În al doilea rând, după 6, 12 sau 18 luni, se trimite un alt „chestionar privind rezultatele” doar autorităților beneficiare, pentru a evalua măsura în care au fost obținute rezultatele preconizate ale proiectului, cu un punctaj cuprins între 1 și 10.

mai bine utilizarea măsurilor de sprijin tehnic de către statele membre și sustenabilitatea acestora pe termen mediu.

Este important să se recunoască limitările menționate anterior. În primul rând pentru că prin recunoașterea acestora se pregătește mai bine terenul pentru evaluarea *ex post*, care va permite o evaluare mai precisă a rezultatelor și a impactului odată cu încheierea programului. În al doilea rând, recunoașterea acestor limitări oferă informații valoroase care pot orienta planificarea și procesul decizional pe viitor. SG REFORM are în vedere în prezent mai multe direcții de lucru pentru a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea IST, îndreptându-se spre un sistem de monitorizare și evaluare mai bine orientat spre rezultate, care ar putea îmbunătăți măsurarea impactului IST pe termen mediu și lung.

Contractantul și-a îndeplinit toate sarcinile sub controlul unui grup de coordonare interservicii și sub îndrumarea DG REFORM. Dovezile colectate sunt considerate reprezentative și semnificative, permițând furnizarea de răspunsuri solide la întrebările de evaluare, formularea unor concluzii fiabile și desprinderea unor învățăminte.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

De la crearea sa în 2021, IST oferă sprijin tehnic statelor membre ale UE pentru ca acestea să își poată îmbunătăți capacitatea de a elabora, dezvolta și pune în aplicare reforme, precum și de a pregăti, modifica, pune în aplicare și revizui planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR) în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR).

Deși s-a ținut seama de limitările menționate mai sus, **s-a constatat că punerea în aplicare a IST a avut, în general, succes în ceea ce privește eficacitatea, eficiența și coerența în perioada 2021-2023**. De asemenea, s-a constatat că programul este extrem de relevant în ceea ce privește abordarea nevoilor autorităților beneficiare și ale statelor membre ale UE, ceea ce se datorează în principal modului în care este conceput instrumentul. De asemenea, IST a adus valoare adăugată europeană comparativ cu ceea ce ar fi putut fi obținut de statele membre în mod individual.

Eficacitate

În pofida acestor limitări descrise mai sus, constatările evaluării arată că, în perioada cuprinsă între 2021 și 2023, IST a înregistrat progrese semnificative în direcția îndeplinirii **obiectivelor** sale, astfel cum sunt prevăzute în Regulamentul privind IST. În ceea ce privește obiectivele sale specifice, IST a contribuit în mod eficace la îmbunătățirea capacităților statelor membre de a elabora și a pune în aplicare reforme. De asemenea, a sprijinit în mod eficace pregătirea și punerea în aplicare a PNRR-urilor, contribuind la peste 500 de proiecte legate direct sau indirect de jaloanele specifice ale PNRR-urilor.

În ceea ce privește **sprijinul pentru PNRR**, au fost constatate anumite neconcordanțe între termenele pentru jaloanele PNRR și calendarul de punere în aplicare a sprijinului acordat prin IST în cursul etapei inițiale a punerii în aplicare a sprijinului în 2021. În unele cazuri, sprijinul

IST a fost acordat prea devreme, în timp ce în altele, a sosit prea târziu pentru a fi utilizat, fapt datorat intervalului foarte restrâns în ceea ce privește calendarul. Aceste deficiențe evidențiază relevanța abordării nevoilor de sprijin tehnic ale statelor membre încă de la începutul finanțării sau al inițiativelor politice, asigurând alinierea corectă a calendarelor și a termenelor.

Marea majoritate a părților interesate ale IST și-au exprimat satisfacția deosebită cu privire la succesul și rezultatele proiectelor de sprijin tehnic. Proiectele IST s-au concretizat în **realizări** valoroase, în special recomandări, ateliere, cursuri și materiale de formare, rapoarte de analiză, planuri de acțiune și foi de parcurs, precum și orientări. Aceste realizări au fost utilizate într-o măsură substanțială de autoritățile beneficiare pentru a determina modificări la nivel individual, organizațional și de politică. Acest lucru a contribuit la realizarea de progrese în ceea ce privește obținerea **rezultatelor** preconizate ale **IST**.

IST a jucat un rol semnificativ în consolidarea tuturor tipurilor de capacități administrative, în special a mecanismelor administrative interne pentru reforme în întreaga UE.

Totuși, aceste realizări depind în mare măsură de **factori naționali**, cum ar fi responsabilitatea în materie de reforme, disponibilitatea resurselor financiare pentru a da curs recomandărilor, stabilitatea personalului, precum și continuitatea politică și administrativă. Obținerea efectivă a rezultatelor reformelor depinde de eforturile mai ample ale statelor membre, având în vedere că planurile de cooperare și de sprijin, în care este exprimat angajamentul lor de a se implica în punerea în aplicare a măsurilor de sprijin, nu sunt documente cu caracter obligatoriu din punct de vedere juridic. Pe de altă parte, există un potențial mare de a multiplica aceste beneficii și de a le spori sustenabilitatea, prin promovarea conexiunilor (in)formale pentru colaborările existente și viitoare și prin exploatarea cunoștințelor existente, printr-o diseminare mai sistematică a rezultatelor proiectelor, printr-un sprijin continuu din partea funcționarilor Comisiei și prin schimbul de cunoștințe între statele membre.

Eficiență

Per ansamblu, executarea IST și a proceselor administrative asociate acestuia a fost **în mare măsură eficientă**. Datorită modului în care a fost conceput instrumentul, nu există obligații de raportare pentru statele membre, iar **sarcina administrativă** este foarte scăzută în comparație cu alte instrumente ale UE, ceea ce este lăudat de toate statele membre. Autoritățile beneficiare au considerat că sarcina administrativă asociată proceselor de depunere a cererilor și de punere în aplicare a proiectelor este rezonabilă și proporțională.

Cererea ridicată de sprijin prin IST a asigurat un nivel bun de concurență și de selecție a propunerilor de înaltă calitate, pe baza punctajului intern atribuit cererilor selectate în temeiul celor șapte criterii evaluate.

Pentru a îmbunătăți eficiența, DG REFORM a abordat învățămintele desprinse din evaluările PSRS, de exemplu **prin simplificarea și raționalizarea gestionării programelor**. Introducerea proiectelor multinaționale, reprezentând aproximativ 10 % din totalul proiectelor IST în perioada 2021-2023, a contribuit la abordarea problemelor comune în rândul statelor

membre. Proiectele multinaționale și proiectele emblematiche par a fi **mai rentabile și mai eficiente din punct de vedere al timpului** decât proiectele de sine stătătoare și cele selectate în cadrul cererilor generale. Cu toate acestea, eficiența proiectelor multinaționale ar putea fi afectată de complexitatea sporită a unor astfel de proiecte.

În 2021-2023, programul a fost eficient din punctul de vedere al **duratei procesului** și al **execuției bugetare** de la angajamente la plăți, obținându-se o rată ridicată de utilizare a bugetului. **Costul** total al **controalelor** efectuate de DG REFORM a scăzut progresiv în perioada 2021-2023 și a rămas în concordanță cu obiectivul DG REFORM și comparabil cu alte programe ale UE.

Perioada totală de timp dintre termenul de depunere a cererilor și începutul asistenței tehnice a scăzut ușor, dar în mod continuu pe parcursul perioadei de evaluare, ridicându-se în medie la 11 luni. Reducerea la minimum a decalajului de timp dintre depunerea cererii și începerea efectivă a proiectului a fost considerată esențială pentru succesul proiectelor individuale și pentru contribuția lor efectivă la reformele în curs, în special pentru a răspunde nevoilor urgente. Se poate reflecta în continuare asupra termenelor-limită anuale pentru depunerea cererilor generale și asupra măsurii în care stabilirea unor termene-limită diferite ar putea îmbunătăți eficiența la începutul perioadei de acordare a sprijinului tehnic.

Proiectele IST sunt puse în aplicare prin diferite **metode de punere în aplicare**. Autoritățile beneficiare și furnizorii de sprijin tehnic au avut, în general, o atitudine profund pozitivă în ceea ce privește claritatea, transparența și ușurința de utilizare a procedurilor de depunere a cererilor și de selecție a cererilor de finanțare, de aprobare a rezultatelor activităților, de monitorizare și evaluare a proiectelor. Autoritățile de coordonare au exprimat niveluri mai scăzute de satisfacție în ceea ce privește **monitorizarea proiectelor IST**, în special a instrumentelor și a procedurilor, precum și în ceea ce privește accesul la informațiile relevante la nivel național. Autoritățile beneficiare au considerat sprijinul acordat de responsabilii cu strategia politică din cadrul DG REFORM drept extrem de util, de la începutul până la sfârșitul acordării sprijinului tehnic.

Coerență

În ceea ce privește **coerența internă**, evaluarea nu a constatat nicio neconcordanță majoră între proiectele IST din state membre individuale. Cu toate acestea, dovezile privind mecanismele de colaborare între diferite proiecte IST din același stat membru sunt limitate. Evaluarea a constatat, de asemenea, diferențe semnificative între implicarea autorităților de coordonare în punerea în aplicare a programului la nivelul Uniunii. Există posibilitatea de a explora sinergiile dintre proiectele finanțate de IST din același stat membru în același domeniu de politică.

În cursul perioadei de evaluare, IST a demonstrat o **coerență externă sporită** în comparație cu predecesorul său, PSRS, cu intervențiile la nivel regional și național, precum și cu alte intervenții ale UE având obiective similare. IST funcționează în complementaritate cu alte instrumente și programe ale UE. Evaluarea a constatat că scopul IST și activitățile sale sunt complementare celor ale Fondului social european Plus, ale Fondului european de dezvoltare regională și ale Mecanismului de redresare și reziliență. IST nu este diferit doar în ceea ce

privește metodele de execuție bugetară, ci și în ceea ce privește natura sa transversală și sfera largă de intervenție, fără a se limita la un anumit sector de politică, durata sprijinului acordat și tipul de capacități sprijinite. Coerența ar putea fi îmbunătățită în continuare dacă statele membre ar combina strategic diferite instrumente ale UE pentru a sprijini întregul ciclu de reformă, de la concepere până la punerea în aplicare. Cele mai semnificative sinergii par să fie dezvoltate cu MRR și TAIEX⁴. Prin furnizarea de sprijin atât general, cât și specializat, IST a fost în măsură să abordeze aspecte esențiale pentru punerea în aplicare a PNRR-urilor, cum ar fi guvernanta și gestionarea proiectelor. Datele evaluării au evidențiat importanța sprijinului acordat de IST pentru consolidarea capacităților operaționale necesare pentru o executare eficientă a inițiativelor MRR. Cu toate acestea, evaluarea a semnalat unele preocupări din partea unor state membre cu privire la necesitatea de a avea o viziune mai cuprinzătoare în contextul disponibilității mai multor instrumente de finanțare în cadrul politicii UE.

IST este, de asemenea, în concordanță cu procesul semestrului european, prin rolul pe care îl joacă în abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări emise în cadrul semestrului european. Majoritatea autorităților coordonatoare și beneficiare au confirmat că proiectele IST au sprijinit reforme care abordează recomandările specifice fiecărei țări într-o măsură ridicată sau moderată. Acest lucru a fost confirmat de studiile de caz, care au demonstrat că IST a jucat un rol major în punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări. Cu toate acestea, persistă unele provocări în ceea ce privește monitorizarea sistematică a modului în care proiectele IST contribuie în mod specific la îndeplinirea recomandărilor specifice fiecărei țări, din cauza mandatului limitat al IST după punerea în aplicare a proiectului.

În cele din urmă, proiectele IST sunt strâns aliniate la principalele priorități ale Comisiei, cum ar fi tranziția verde și cea digitală. Numărul tot mai mare de proiecte IST care contribuie la principalele priorități poate fi corelat cu introducerea unor cereri emblematice. IST a dobândit, de asemenea, recunoașterea drept instrument valoros de sprijinire a statelor membre în punerea în aplicare a legislației UE.

Valoare adăugată europeană

IST a depășit ceea ce statele membre ar fi putut realiza în mod independent. Mai precis, IST oferă **expertiză internațională, în special europeană**, care, de regulă, nu este disponibilă la nivel local, regional sau național, răspunzând unor nevoi specifice pentru care statele membre ar întâmpina dificultăți să le satisfacă în mod independent. Prin combinarea expertizei internaționale și locale, IST s-a dovedit a fi benefic – cu experți locali care oferă informații specifice contextului și cu furnizori internaționali care oferă o abordare mai strategică – și a contribuit la creșterea credibilității și a acceptării reformelor.

IST a oferit valoare adăugată la nivelul UE prin sprijinirea elaborării și a punerii în aplicare a planurilor de redresare și reziliență. IST a produs **impacturi semnificative la nivel**

⁴ [TAIEX](#) (Asistență tehnică și schimb de informații) este un instrument de consolidare instituțională al UE, care mobilizează expertiza sectorului public din statele membre ale UE în spiritul Echipei Europa pentru a sprijini procesele de reformă din întreaga lume.

transnațional și a adus o valoare adăugată europeană ridicată prin construirea unor comunități de experți și printr-o cooperare susținută între statele membre. Oferind șansa de a crea canale de comunicare cu omologii și profesioniștii din diferite state membre, IST a facilitat schimbul de lecții învățate și de bune practici între statele membre. De asemenea, proiectele IST au jucat un rol major în punerea în aplicare a politicilor și priorităților UE și în sprijinirea tranziției digitale și a celei verzi. În acest sens, **proiectele emblematic** (care cuprind atât proiecte de sine stătătoare, cât și proiecte multinaționale) adaugă valoare prin sprijinirea priorităților UE, stimularea conformității cu reglementările și promovarea aplicării legislației UE. Cu toate acestea, părțile interesate au remarcat că proiectele emblematic riscă să se abată de la obiectivul specific al IST, care este de a oferi sprijin adaptat nevoilor anumitor state membre. În ceea ce privește contribuția semnificativă a IST la tranziția verde și la cea digitală, există un consens puternic în rândul părților interesate consultate. În special, IST contribuie mai mult la tranziția verde decât predecesorul său, PSRS.

Proiectele multinaționale sunt considerate valoroase pentru capacitatea lor de a aborda provocări transfrontaliere mai ample, consolidând în același timp colaborarea și schimbul de bune practici între țările participante. Cu toate acestea, au fost exprimate unele preocupări cu privire la complexitatea lor și la faptul că aceste proiecte ar putea duce la o asumare mai redusă a responsabilității și la un angajament politic mai scăzut din partea țărilor participante, ceea ce ar putea submina succesul acestora.

Relevanță

Constatările consultării sugerează că **IST este un instrument extrem de relevant, de bine adaptat la nevoile statelor membre ale UE și ale autorităților beneficiare ale acestora**, prezentând îmbunătățiri în comparație cu evaluarea *ex post* a PSRS. Dovezile arată că este încă **nevoie de sprijin tehnic**, în special în ceea ce privește definirea și punerea în aplicare a procedurilor și metodologiilor.

Majoritatea autorităților beneficiare și a autorităților de coordonare consultate au fost de acord că IST este adecvat pentru a oferi sprijin tehnic și au confirmat că proiectele IST au putut răspunde în timp util principalelor nevoi ale instituțiilor lor, în principal datorită modului în care este conceput instrumentul. Potrivit tuturor părților interesate, **conceperea și structura** IST sunt extrem de relevante pentru consolidarea capacității administrative și instituționale a statelor membre de a concepe și de a pune în aplicare reformele necesare pentru a aborda provocările întâmpinate.

Cu toate acestea, este important să se ia în considerare aceste constatări pozitive în contextul în care sprijinul IST este furnizat aproape fără costuri tuturor statelor membre ale căror cereri sunt acceptate, indiferent de capacitatea lor de a-și organiza propriul sprijin tehnic. Interviuurile au evidențiat unele limitări în ceea ce privește răspunsul la **nevoile urgente** prin intermediul cererilor de propuneri generale din ciclul anual, având în vedere durata necesară pentru demararea proiectelor după apariția nevoilor. Totuși, conceperea IST a demonstrat o mare flexibilitate pentru a răspunde nevoilor neprevăzute și emergente ale statelor membre prin cereri

de propuneri specifice și măsuri speciale prezentate în Regulamentul privind IST. În comparație cu evaluarea *ex post* a PSRS și datorită acestor modalități, majoritatea autorităților beneficiare și a autorităților naționale de coordonare au convenit că, datorită proiectării sale, IST a fost în măsură să răspundă nevoilor urgente și/sau neprevăzute ale țării. Introducerea cererilor emblematice de sprijin și a proiectelor multinaționale și multiregionale a permis programului să abordeze mai bine prioritățile UE și să îmbunătățească punerea în aplicarea dreptului Uniunii.

PRINCIPALELE ÎNVĂȚĂMINTE DESPRINSE

Evaluarea a evidențiat o serie de îmbunătățiri ale IST în comparație cu predecesorul său, PSRS, demonstrând o implicare mai activă a părților interesate și o dimensiune transnațională mai amplă. Principalele lecții învățate din evaluarea la jumătatea perioadei a IST, pe baza constatărilor și concluziilor acesteia, sunt prezentate mai jos:

Conceperea IST

- **Natura bazată pe cerere** a IST contribuie la asigurarea asumării responsabilității pentru proiecte de către statele membre și a angajamentului părților interesate, care sunt esențiale pentru succesul reformelor, deși realizările concrete depind în foarte mare măsură de **factori naționali**. Alinierea proiectelor la cadrul semestrului european și la prioritățile relevante ale UE este asigurată în cursul procesului de selecție, prin intermediul criteriilor de selecție.
- Actualul mod în care este conceput IST se confruntă cu limitări în ceea ce privește urmărirea rezultatelor specifice în statele membre, deoarece temeiul său juridic nu se referă în mod direct la realizarea reformelor și nici nu impune statelor membre cerințe specifice de raportare cu privire la stadiul reformelor sprijinite. În viitor, aceste observații ar trebui luate în considerare și ar trebui explorate modalități de a pune un accent mai mare pe reforme. În plus, ar trebui avută în vedere stabilirea unor obligații specifice de raportare, asigurându-se, în același timp, că sarcina administrativă rămâne proporțională cu activitățile desfășurate în cadrul instrumentului.
- Sprijinul tehnic ar trebui să rămână suficient de flexibil pentru a răspunde nevoilor statelor membre și pentru a se adapta la prioritățile și situațiile politice schimbătoare. Autoritățile publice s-ar putea confrunta atât cu schimbări la nivel intern, cât și extern, inclusiv cu schimbări de politică, provocări economice și sociale, precum și cu schimbări ale peisajului juridic și de reglementare, care necesită sprijin tehnic și asistență pentru a se adapta la noile obiective și strategii.
- Conceperea IST a fost, în general, eficace în abordarea nevoilor statelor membre ale UE, însă ciclul anual ar putea limita capacitatea instrumentului de a răspunde nevoilor urgente ale acestora. Deși IST a abordat în mod eficace unele nevoi urgente prin cereri de propuneri specifice, aceste cereri necesită investiții semnificative ca timp și resurse.

Punerea în aplicare a proiectelor IST

- Constatările evaluării evidențiază importanța identificării celui mai adecvat tip de proiect de sprijin tehnic, având în vedere atât punctele forte și punctele slabe, cât și nevoile și contextul statelor membre. Proiectele **multinaționale** și **emblematic** (care includ proiecte de sine stătătoare și multinaționale) s-au dovedit a fi extrem de relevante în abordarea priorităților UE, în promovarea colaborării și a schimbului de bune practici la nivel transfrontalier. Proiectele **de sine stătătoare** par a fi mai adecvate și mai bine adaptate pentru a răspunde unor nevoi mai specifice, deoarece permit reforme mai bine direcționate, asigurând o mai mare implicare din partea autorităților beneficiare.
- În cadrul proiectelor de sprijin tehnic, a fost utilizată o gamă variată de **metode de punere în aplicare**, cu rate ridicate de satisfacție în rândul părților interesate. Dovezile demonstrează că furnizorii privați ar putea fi mai potriviți pentru îndeplinirea sarcinilor tehnice, în timp ce organizațiile internaționale par a fi mai potrivite pentru a contribui la aspecte strategice mai ample și pentru a asigura un răspuns coerent la nivelul UE pentru același tip de nevoi în cazul proiectelor multinaționale. Utilizarea unei combinații adaptate de metode de livrare – cum ar fi combinarea TAIEX cu alte metode – s-a dovedit a fi o abordare efecă, în special pentru proiectele complexe sau multinaționale.
- Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura utilizarea efecă a rezultatelor IST și urmărirea subsecventă concretă de către statele membre. Sprijinul ad-hoc oferit de DG DIGIT constând în consultanță de specialitate a fost evaluat ca fiind benefic pentru punerea în aplicare a proiectelor. Acest sprijin a fost consolidat puternic după adoptarea Regulamentului privind Europa interoperabilă (UE) 2024/903. În mod remarcabil, proiectului „*Statistical Interoperability Node*” („Nodul de interoperabilitate statistică”) i s-a acordat premiul special [„ASEDIE 25 years”](#) pentru valoarea furnizată.

Rolul de facilitator al Comisiei Europene

- Potrivit constatările evaluării, Comisia Europeană a jucat un **rol semnificativ în punerea în aplicare** a proiectelor IST. Mai precis, implicarea strânsă a responsabililor cu strategia politică din cadrul DG REFORM a fost esențială în sprijinirea conceperii proiectelor (pentru a facilita punerea în aplicare) și în abordarea diferitelor provocări întâmpinate pe parcursul punerii în aplicare. Supravegherea lor operațională continuă a fost, de asemenea, importantă.
- Părțile interesate au indicat că sprijinul suplimentar din partea responsabililor cu strategia politică din cadrul Comisiei ar putea fi util după finalizarea proiectelor IST pentru a asigura obținerea durabilă a rezultatelor pe termen lung.
- În unele cazuri, implicarea mai îndeaproape a responsabililor cu strategia politică din cadrul **direcțiilor generale ale Comisiei** a fost evidențiată ca fiind benefică pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a proiectelor IST, în special pentru proiectele IST legate de punerea în aplicare a dreptului Uniunii (în cazul unor cerințe legislative complexe ale UE, cum ar fi principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative”).

Rezultatele și sustenabilitatea sprijinului tehnic

- Autoritățile beneficiare au utilizat rezultatele proiectelor IST, cum ar fi recomandările, constatările atelierelor și rapoartele de analiză, pentru a opera **modificări la nivel individual, organizațional și de politică**.
- **Succesul sprijinului tehnic** și obținerea de **rezultate** durabile pe termen lung **depind de monitorizarea consecventă și sistematică de către statele membre a proiectelor de sprijin tehnic**. Implicarea continuă a autorităților naționale s-a dovedit a fi un factor esențial pentru asigurarea acțiunilor de monitorizare și a utilizării rezultatelor obținute prin proiectele de sprijin tehnic. Potrivit constatărilor evaluării, această monitorizare depinde și de factori naționali, cum ar fi responsabilitatea în materie de reforme, disponibilitatea resurselor financiare, stabilitatea personalului și continuitatea politică și administrativă.
- Cu toate acestea, pe lângă completarea chestionarelor de satisfacție și a celor privind rezultatele, autoritățile naționale nu s-au angajat încă în mod oficial să dea curs proiectelor de sprijin tehnic (de exemplu, prin adoptarea reformelor relevante). Ar putea fi avută în vedere o reflecție suplimentară cu privire la modalitățile de stimulare a statelor membre în sensul monitorizării mai consecvente și mai sistematice a proiectelor de sprijin tehnic și al raportării cu privire la acestea. De asemenea, este necesar să se consolideze **monitorizarea și evaluarea sprijinului tehnic** pentru a urmări mai bine realizările, în mod obiectiv și în funcție de tipul de măsuri (de exemplu, formare și consolidarea capacităților, sprijin pentru reforme specifice și recomandări pentru autoritățile naționale etc.), precum și să se utilizeze învățămintele desprinse pentru a îmbunătăți noile proiecte.

Dimensiunea multianuală

- În prezent, IST nu dispune de o abordare de programare pe termen mediu și lung care să conecteze sprijinul tehnic cu alte programe pentru a spori eficacitatea acestora și pentru a crea o viziune strategică coerentă a sprijinului tehnic într-un anumit stat membru. Totuși, acest lucru trebuie corelat cu caracterul anual al instrumentului, care este consacrat în regulamentul de instituire a acestuia. Planurile de cooperare și de sprijin oferă o imagine de ansamblu strategică pe termen scurt a punerii în aplicare a IST, dar aceste documente nu au caracter obligatoriu din punct de vedere juridic. În perioada 2021-2023, alinierea sprijinului tehnic la reformele în curs la nivel național a fost asigurată, de asemenea, prin intermediul PNRR-urilor.
- De asemenea, ar putea fi necesară o reflecție cu privire la definiția proiectelor **emblematic**. De exemplu, ar putea fi avantajos să se dezvolte proiecte emblematic cu o perspectivă pe termen mediu, care să acopere mai mulți ani sau mai multe cereri de sprijin tehnic. O perspectivă pe termen mediu asupra proiectelor emblematic ar putea pune un accent mai mare pe provocările specifice cu care se confruntă statele membre și UE în ansamblu și, în același timp, ar putea îmbunătăți eficiența prin reducerea sarcinii administrative legate de consultările anuale cu diferite servicii ale Comisiei și cu statele membre și prin ajustarea anuală a instrumentelor corporative.

Dimensiunea tematică și politică

- Începând din 2023, inițiative precum Spațiul administrativ european (ComPact) – inclusiv Programul de cooperare și schimb în domeniul administrației publice (PACE) – au propus

acțiuni specifice puse în aplicare prin intermediul IST, pentru a ajuta administrațiile publice să răspundă nevoilor cetățenilor și ale întreprinderilor din întreaga UE. Aceste inițiative au evidențiat valoarea adăugată a IST pentru consolidarea capacității administrative a administrațiilor publice la nivel național, regional și local și pentru asigurarea accesului tuturor cetățenilor la furnizarea de servicii publice în timp util și de înaltă calitate. Cu condiția să fie puse în aplicare cu succes, aceste inițiative și proiecte ar putea servi drept **inspirație în ceea ce privește integrarea politicilor, coerența și eficacitatea furnizării de sprijin tehnic în toate domeniile de politică.**

- Inițiativa ComPAct oferă o bună platformă și un „centru de cunoștințe” pentru furnizarea de sprijin tehnic în domeniul guvernantei și al administrației publice, în complementaritate cu alte instrumente ale UE.
- De-a lungul anilor, proiectele de asistență tehnică au generat o multitudine de cunoștințe tematice în materie de politici. Pe parcursul perioadei de evaluare, DG REFORM a jucat un rol mai activ în diseminarea realizărilor și a rezultatelor sprijinului tehnic, care ar putea fi consolidate pentru o mai bună utilizare în toate **domeniile tematice**. Platforma [Academiei UE de supraveghere a finanțelor digitale](#) constituie un exemplu de bună practică de diseminare eficace pentru a încuraja utilizarea materialelor și a rezultatelor obținute în cadrul altor proiecte și al proiectelor închise, în special în același domeniu de politică.
- Prin intermediul IST, statele membre au beneficiat de expertiză tehnică adaptată pentru a concepe și a pune în aplicare reforme digitale. IST a sprijinit proiecte care consolidează guvernanta digitală, modernizează administrația publică și îmbunătățesc furnizarea de servicii publice prin adoptarea tehnologiilor digitale și promovează interoperabilitatea transfrontalieră.

Dimensiunea națională

- Evaluarea a constatat că sunt necesare o **coordonare mai bună și sinergii mai bune între proiectele finanțate de IST în același stat membru**. De asemenea, ar putea fi necesar să se analizeze într-o anumită măsură modul în care se poate îmbunătăți și mai mult imaginea de ansamblu și monitorizarea sprijinului acordat, generând o viziune mai cuprinzătoare asupra sprijinului acordat fiecărei țări. Acest lucru ar putea contribui, de asemenea, la consolidarea sinergiilor și a complementarităților dintre diferitele programe ale UE și la o mai bună aliniere a calendarelor și a termenelor specifice fiecărei țări.
- În cursul perioadei de evaluare, **rolul coordonatorilor de țară ai DG REFORM și al autorităților de coordonare** s-a dovedit a fi cheie asigurând relevanța la nivel de țară a măsurilor de sprijin tehnic puse în aplicare, pentru a identifica orice probleme care apar în cursul etapei de punere în aplicare și pentru a propune măsuri de atenuare adecvate.
- Dovezile arată că autoritățile de coordonare au un potențial neexploatat în ceea ce privește monitorizarea nevoilor și utilizarea rezultatelor sprijinului tehnic la nivel național pentru a obține rezultate pe termen mediu și lung (de exemplu, adoptarea reformelor relevante), precum și adoptarea unei abordări strategice în ceea ce privește combinarea sa cu alte programe și instrumente ale UE.
- Potrivit constatărilor evaluării, implicarea autorităților de coordonare ar putea depinde de poziția acestora în cadrul instituțional, de dimensiunea administrației publice a statului membru și de resursele dedicate acestei sarcini. Consolidarea cadrului instituțional și

introducerea unor obligații de raportare pentru statele membre ar putea spori eficacitatea programului.

- Un rol mai formalizat și mai unificat al autorităților de coordonare are potențialul de a consolida responsabilitatea în materie de reforme (printr-o mai bună prioritizare a cererilor) și de a îmbunătăți monitorizarea proiectelor în toate statele membre, menținând, în același timp, o anumită flexibilitate în adaptarea rolului acestora la contextul specific al fiecărui stat membru.

Dimensiunea transnațională

- IST a demonstrat un **impact semnificativ la nivel transnațional**, proiectele multinaționale abordând provocările transfrontaliere mai ample și consolidând colaborarea și schimbul de cunoștințe și de bune practici între țările participante.
- Programul a creat comunități de experți și o cooperare susținută între statele membre, aducând o valoare adăugată europeană ridicată.
- IST a avut, de asemenea, un rol esențial în consolidarea credibilității și a acceptării reformelor, sporind legitimitatea și vizibilitatea acestora atât la nivel național, cât și la nivelul UE.
- Introducerea cererilor **la nivel multinațional și multiregional** a generat, de asemenea, creșteri semnificative ale eficienței, permițând selectarea mai multor cereri în cadrul unui singur contract sau acord. Totuși, aceste proiecte prezintă un anumit risc de diluare a nevoilor specifice fiecărei țări, limitând implicarea statelor membre care progresează în ritmuri diferite.
- Introducerea **cererilor emblematice** a fost considerată un succes, deoarece acestea au permis o mai bună aliniere între reformele naționale și prioritățile UE, stimulând conformitatea cu reglementările și promovând aplicarea dreptului Uniunii. Aceste proiecte ar putea răspunde unor provocări structurale de lungă durată la nivelul statelor membre și al UE în general.

Sinergiile cu alte programe ale UE

- IST s-a dovedit a fi eficace în sprijinirea punerii în aplicare a reformelor, un număr semnificativ de reforme fiind asociate unor jaloane specifice din PNRR. Includerea sprijinului tehnic încă de la începutul programării fondurilor și a altor instrumente de politică, așa cum s-a întâmplat în unele situații specifice în cazul MRR, ar putea constitui un avantaj și ar putea contribui la asigurarea faptului că sunt satisfăcute cerințele în materie de capacitate administrativă și că se realizează sincronizarea calendarelor.
- IST a fost coerent **cu alte procese ale UE**, cum ar fi semestrul european, și a contribuit la realizarea priorităților UE, inclusiv a dublei tranziții verzi și digitale.
- IST poate spori eficacitatea altor programe prin consolidarea capacității administrative și instituționale necesare pentru punerea în aplicare cu succes a acestora. Cu toate acestea, evaluarea a semnalat că unele state membre ar prefera să aibă o viziune mai cuprinzătoare în contextul disponibilității mai multor instrumente de finanțare în cadrul politicii UE.

